

ШУМАДИНЪА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издаватель Любомиръ П. Ненадовићъ.

Овај листъ излази Вторникомъ и Петкомъ. Цена му е годишня безъ завитка 14. цв. а полгод. 7 цв. — са завиткомъ по' цв. на по' год. скупљъ. Ко жели у Београду да му се носи кући а не у дућанъ или у канцеларию по' цв. на пола год.

ЕДНА СЦЕНА НА РЪКИ НИЛУ.

(Изъ Monthly Mag.)

Мы смо имали више путника на лађи. Међу овима налазио се еданъ отмѣный яничаръ, кой е у Каиръ путовао, гди е кућу имао; беше малогъ узраста, добро наоружанъ и обученъ, и проводио е свое време псованъи Арапе; кадъ е свой лепый филимъ на крову прострео, посадио се на нѣга съ дугачкимъ запалѣнимъ чибукомъ и гледао е око себе озбиљно као какавъ великий господинъ; имао е са собомъ три до четири жене. На крову сеђаше подъ штитомъ една Египетска дама, коя е више црны робиня око себе имала. По каднадъ дала е свое лице угледати и премда е покриваломъ умотана была, опеть е знала тако вешто уредити, да е све видила, што се на крову догађало. Јасно смеянъ, кое се кадъ и кадъ исподъ нѣне завѣсе чуло, давало е довольно доказателство о томъ; неколико пута шилаља намъ е шећерлемета на поклонъ. У одной малой собици, покрай наше, была су два Француза, кои су се тако јасно разговарали и смејли као да бы были у Паризу, и у пркосъ обичаима востока доручковали су они у еданайсть сатый, а ручавали су у шестъ. Наше путованъ слабо е напредовало, ерѣ лађари нису вештину пловеня разумевали; али ништа нѣе лепше, него ноћу кадъ е месечина по Нилу пловити; да, окољна беше одвећъ дражестна, да бы се могло спавати. Дѣйство месеца у овимъ предѣлима сасвимъ е шкодливо за очи и како овде, тако после и у Аравіи одвраћали су ме урођеници увекъ одъ спаваня подъ ведримъ небомъ безъ покривени очію. Зато вальда и гласи едно место у псалтиру: „Сунце некъ те се некосне даню а месецъ ноћу!“ Овде е месецъ убиточнии за очи, него сунце, о чему самъ я самъ едномъ жалостно искусство учинио; сасвимъ е известно, да ће ономъ, кой при месечини наполь спава, видъ скоро ослабити или се сасвимъ изгубити.

Другій данъ нашегъ путованя догодио се еданъ жалостанъ случай. Нашъ Реизъ, честанъ, и побожанъ старацъ, кадъ е было подне сиће у еданъ чунъ, кой е био острагъ за лађу привезанъ, да се Богу помоли, ерѣ велика гунгула, коя е на крову лађе владала, нѣе му допуштала, да тамо ову свою дужность изврши. У чуну клекине и окрене лице къ Меки, сасвимъ у молитви удубљивъ, кадъ се при кланяню еданпутъ яко пригне изгуби равновѣсје и съ главомъ напредъ падне у воду. Одма се учини ларма: „Реизъ е пао уводу“, викало се са свию страна. Лађа е пловила врло брзо, и мы смо га угледали, гди се

съ таласима бори и за помоћъ виче. Три Арапина, кои су были добри пливачи, скоче у реку, али га нису могли стигнути. Старчевъ животь несмотрено е жертвованъ быо; да су лађу одма натрагъ пустили, быо бы избављивъ; али забуна на лађи беше тако велика, да су на то заборавили. Нѣговъ синъ, еданъ младый висоній Египћанинъ, ишао е горе и доле кодъ оногъ места, гди му е отаць у воду пао, викаюћи га непрестано по имену: „Алія! Алія!“

РЕДКЕ ЯБУКЕ И РУЖЕ.

Вы нисте мога деда познавали? то е штета; ерѣ онда бы морали познавати и мою бабу, коя, премда е већъ имала шесетъ и осамъ година, опеть зато была е свагда весела и шальива. Мой е дедъ быо смиренъ, и сувѣрпанъ; моя баба немирна, понекадъ безбожна, пуна духа и подсмее.

Јоштъ докъ самъ быо малый, дивіо самъ се трима ябукама и толикимъ ружама, кое су свагда свѣже стајале у орману, гди е моя баба обично колаче и послатице држала. Опоминяо самъ се, да самъ јоштъ изъ могъ давнашнѣгъ детинства те руже и ябуке запамтио, и чудіо самъ се како руже за толико време нису увеле, а ябуке иструилие.

Было ми е 10 година, кадъ самъ се решио, да овимъ ружама и ябукама едну посѣту учинимъ. Метнемъ на едну столицу другу, и трећу на другу, и овимъ начиномъ изиђе ми прилично за рукомъ, да те желне ствари у мою власть добиѣмъ.

Не мало чудіо самъ се и радовао самъ се, кадъ ме мирисъ ружа и вкусъ ябука увери, да су ове чудновате руже праве природне руже, а ове чудновате ябуке праве природне ябуке.

Поитамъ, да остатакъ мога блага сакриѣмъ; остатакъ велимъ, ерѣ самъ едну ябуку већъ смирио. После едного сата отишле су и оне друге две за првомъ, а руже су лежале разкидане на земљи. Затимъ скупимъ разкидано цвеће и бацимъ крозь пенцерь, па отидемъ къ деди, да ме учи писати.

„Дете мое“, говораше онъ, „данасъ те немогу учити, ерѣ самъ слабъ, айд' одлази.“

Увекъ е тако говорио дедъ, кадъ е имао главоболу, и придода: „оћу да употребимъ мой обичный лекъ.“

„Деда“, усудимъ се учитати га“, па какавъ е то лекъ?“

— „То неможешъ ти знати“, одговори ми онъ.

— „Деда, кажи ми ти само, па ћу я знати.“

— „Што му драго. Твоя е баба една туђинка. Њени предци живили су у вароши Ћесариј кападокиской. Ћесариј е царство Азійатске Турске у Карамани, али немой ту варошь променути са ономъ у Сириј, коя лежи 20 сатій далеко одъ Брусалима.“

„Немај бриге деда.“

— Дакле Ћесариј твоје бабе естъ царство у Карамани. Ова варошь, кою е Мозахъ, синъ Яфетовъ основао и коя се као главна варошь Кападокије Мазака звала, на зове се за честь Тиберіуса Ћесарија. Разумеш ли?“

„Не башъ много, деда.“

„Болъ ћешъ разумети, кадъ ти кажемъ, да се великій Василије у той вароши родио и епископъ быо.“

„А твой лекъ деда?“

„Твоя е баба имала пре 1500 година едногъ сродника у Ћесариј, стрица, или другогъ кога, кой е быо не-верникъ и адвокатъ. У истой вароши, буде осуђена една побожна девојка на смръть, кадъ су е хтели погубити, повиче она: (— мой дедъ скине капу съ главе —) „Слава господу Богу! я одлазимъ, да утолимъ мою жеђъ на потоку баште мога небесногъ заручника! Мое жене рођакъ рекне іой на то: „Лепа дево, кадъ будешъ у башти твога заручника, укажи ми любовь, пошљи ми одунудъ ябука и ружа.“

Я погледамъ мога деду са ужасомъ.

„Текъ што е та побожна девојка пригнула главу целату, а анђео у виду малогъ човека укаже се и пружи сроднику мое жене три лепе ябуке и руже.“

Овде у малъ што нисамъ одъ стра пао.

„Геофилъ се покрсти, остави после смрти те три руже и ябуке његовой фамилии, и тако су изъ руке у руку ишле, докъ ій твоя баба ніе добила. Две године после венчания преда ми ій и рече, само кадъ ій человекъ мириши, одма изгуби главоболію. Онда самъ много страдао одъ главоболъ, и при свакой новой боліи, мого самъ се уверити, да су лѣковите. Садъ ти е позната исторія любовно дете, я ћу мой лекъ у твоёмъ присутствіи употребити; али ти морашъ клечати.“

Я паднемъ поплашенъ и полумртвѣвъ на колена.

„Деда, деда! смидуй се на мене! деда уби ме; я самъ изгубльнъ. Я самъ анђелске ябуке пово, а руже покидао.“

Незнамъ, шта е далъ было, но едва се опомянѣмъ речи мога деде!

„Несрећно дете! да ти прождерешъ ябуке и руже, кое одъ 1500 година главоболію лече! никадъ ти нећу опростити, ванъ да какво чудо буде.“

На срећу догоди се чудо; ябуке, кое самъ пово, и руже, кое самъ почупао наћу се опетъ у орману мое бабе.

Она е играјући съ лаковѣріемъ њного мужа, замѣнявала ябуке и руже съ другима, како су почеле венути.

ВЕШТИНА ЋУТАНЯ.

или

ШТА ТРЕБА ГОВОРТИ КАДЪ ВАЛЯ ЋУТАТИ.

Мои любезни читатели и читательке, я молимъ, — читайте!

Питагорасъ, грчкій философъ обучавао е свое ученике у ћутанію, и текъ онда дозволявао имъ е говорити, кадъ су могли ћутати; то е вальда узрокъ, што никакви ученица ніе имао.

Говоръ е даръ божій. Новорођено дете поздравля светъ съ плачемъ а очи старца затвараю се у ечанію кадъ испушта духъ. — У оба ова случая ніе говоръ опасанъ. Али кадъ разумъ языкъ одреши, кадъ срце душевный тереть претискуе, онда е говоръ опасанъ и зато валя ћутати.

Кадъ люди ћуте, онда се мисли да су сви паметни.

Ћутанъ помаже много и здравлю, еръ много говоренъ проузрокуе грудне болести, мишленъ доводи запаленъ мозга.

Жалостно е, кадъ помисли человекъ, да има владателя, кои народомъ управляю, безъ да га познаю, кои гласъ свое околинѣ више слушаю, него гласъ народа и кои мисле да имъ е околина преча него народъ.

Поштенъ говоръ, кой изъ честитогъ срца просто и отворено противъ лажи иде, естъ благословъ неба. Непоштенъ языкъ баца проклетство пакла на оне, кои слушаю.

Млоги кадъ помисли на 1848. и 1849. годину, вели ей да самъ говорію, а садъ опетъ млоги кажу, ей како срећа да самъ ћутао.

Женскомъ полу гледа се много крозь прсте. Женяма ніе нигда забранѣно говорити, истина такова забрана небы много помогла. Найопаснѣе оружіе женски, есу њинове дражести, съ овима ране и срце и главу. Оне нишане свагда у срце, али кадъ е срце ранѣно, онда обично и глава пати. Само у часовима любви мало говоре женске, а кадъ любовь прође, онда языкъ отме ма?

Ако пажљиво слушамо, шта женске говоре, онда морамо признати, да имъ се неправо чини, кадъ се каже да оне много говоре. Оне неговоре много, него дуго.

Люди говоре да буду чувени, жене бегаю у комши-лукъ, да бы могле говорити. — Люди имаю гласа у уставной држави, ако и несму, да га даду. Женске истина немаю гласа, али имаю уста, коя живе не само одъ леба него и одъ сваке речи.

Люди говоре о свачемъ. Люди често незнаю, шта ће говорити; у ту неприлику неодолае никадъ женске, али оне често незнаю, шта су казале.

Ћутанъ е найвећа жертва, кою може лепый полъ учинити; само дражестъ тайне може ій на то приволети. Кадъ се женскимъ каква тайна повери, то быва обично само зато, да се тайна што пре разпростре.

Свака е тайна у женскимъ прсима као планина, коя донде притискуе, докъ се зао духъ неослободи.

Предъ олтаремъ каже млада „оћу“, и то е може быти последнй оћу, кое мужъ одъ свое жене чуе.

Млада може лако казати оћу, еръ кадъ бы казала „нећу“, изгубила бы мужа, а таковый губитакъ у данашня времена ніе мала маленкость, почемъ е данасъ велика оскудица у младоженама. У супружеству неможе се на свашта казати оћу, противность треба да буде.

Противность е нагонъ домаћегъ и грађанскогъ живота.

О овоме имао бы вамъ јошть коешта казивати, али морамъ ћутати.

Паметъ и срце противослове често едно другомъ; срце насъ много пута натеруе да говоримо, а паметъ каже ћути.

М Р В И Ц Е.

Садашня слобода, еднакостъ и братство у Француской.

- 1.) Свакій човекъ има право да буде човекъ.
- 2.) Свакій човекъ има слободну волю, може *хтети* шта *оће*.
- 3.) Слобода мишлѣња несме се ни на кой начинъ ограничити; свакій може мислити шта *оће*.
- 4.) Равноправностъ своју народности. Сви народи морају плаћати државне дугове, за кое непододговорни министри одговарају.
- 5.) Слобода верозакона. Верозаконъ ствара блаженство. Вера не прави никакву разлику, сви морају по-резъ плаћати.
- 6.) Печатња є слободна, само се списатељи апсе. Французка є слобода као исполинъ Голіаѣ. Нѣојзвн є стао малый човекъ на супротъ, и она є пала.

Редко средство.

Ако оћешъ, да ти жена ућути, а ти є натерај да говори.

Слободна печатња.

Слободна є печатња дрво познана. Текъ што су списатељи одъ нѣговогъ плода окусили, морали су оставити рай и повратити се у старо быће.

Прозба едне страже.

Єдна стража у Бечу, која є чувала државну касу, предала є надлежной власти прошеніе, да є одъ дужности разреши, еръ вели да нема шта чувати.

Забраца.

Пре некогъ времена хтеле су ући две американске лађе у едно пристаниште француско, а власть имъ нѣ дозволила, наводећи да у слободной Французкой нема више слободни пристаништа.

Доказано љупаштво.

Разговарали се у едной кафани о мацарскомъ рату, и похвалјивали су храбростъ едногъ и другогъ; еданъ одъ присутуюћи пресече говоръ и рекне: „То є све ништа, а кадъ самъ био на Перлезу, ударило ме є едно ђуде одъ топа у леђа, па се на комаде разбило, ако ми неверујете, ево вамъ сведочанство“, и сотимъ извади изъ цепа едно парче ђулета и покаже присутуюћима.

Позоріе у Полицији

(Полицай и еданъ деранъ.)

Пол. Колико си година старъ?

Дер. Я нисамъ старъ, него самъ јошть младъ.

Пол. Дечко, я иштемъ одговоръ.

Дер. Мени є казано, да старіима несмемъ одговарати.

Пол. Оћу да знамъ кое си се године родіо.

Дер. То бы морао найпре мою матеръ питати, еръ я немогу да се опоменемъ.

Пол. У којой си се земљи родіо.

Дер. (Смее се).

Пол. Шта се смеешъ бре!

Дер. Господине, ко се јошть у земљи родіо, те да се я родимъ.

Пол. Шта си научіо?

Дер. Шта самъ научіо то самъ давно заборавіо, али у монимъ свидѣтелствима можете све читати, шта самъ научіо.

Пол. Я те питаемъ шта си ти.

Дер. Нисамъ ништа.

Пол. Съ чимъ се ранишъ.

Дер. Я се неранимъ, него ме други ране.

Пол. Дакле тиси скитница, кога ћу я у апсе затворити.

Дер. Слобода я онако невреди садъ ништа.

Пол. Яћу тебе научити памети.

Дер. Немойте се господине трудити, мене неможе ништа научити памети.

Пол. Овай се угурзусъ неда поправити.

Дер. Зато уштедите вашу лютину за оне, кой се јошть даю поправити; и вы ћете имати доста посла, ако станете све поправляти, кои заслужую поправке.

ЄДНА СТАРА БАСНА.

Некій старый мачакъ буде незадоволянъ са своіомъ мачкомъ; зато се обрати найячой твари, и сунцу преда прошеніе, да му се даде нова друга одъ већегъ быћа. Сунце рече: „Я нисамъ найяча тварь, магла є найяча.“ Мачакъ увиди, да снага силны сунчаны зракова нѣ кадра маглу пробити, и зато отиде съ прозбомъ къ магли; ова му рече: „Нисамъ я, него є ветаръ найячій.“ Истина, мисляше мачакъ, ветаръ разтеруе маглу и упути се ветру съ молбомъ; овај му опетъ каза: „зидъ зауставля и разбїа мою снагу, онъ є ячій.“ Кадъ є мачакъ до зида дошао, покаже му овај миша, кой му є темель подкопао. Срдито дође мачакъ къ мишу, као найячему. Мишь пакъ упути мачка срдитогъ мачки, одъ кое му є животъ зависіо, и тако ядный мачакъ после многогъ и трудногъ тумараня састане се опетъ съ мачкомъ, одъ кое се више нѣ раздвајао.

НЕШТО ОДЪ СВАЧЕГА.

Философъ Лайбницъ говораше, да лица народа личе много на нѣнове домаће животинѣ као: Лапонци на медведе, Негри на Маймуне, Малајци на Тигре, Перувїани на Ламе, Арапи на камиле, Хиндуси на краве. — И тако баръ основно є то, да што ниже човекъ на степену човечества стон, то є више наликъ на животиню.

ДОМАЋЕ НОВОСТИ.

— Пензиониранный членъ суда ок. београдскогъ и еданъ одъ заслужены и одъ најстарій Карађорђеви войника Г. Петаръ Јокићъ преставіо се у вѣчностъ, кодъ своє куће у Тополи.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Туринъ 15. Апр. Запаленъ барута у барутной фабрици велику є штету учинило. 20.000 килограма барута отишло є у воздухъ, а 40.500 спасено є. Остало є 14 мртви и 21 ранѣни. Близуостоећа часть вароши лежи у развалинама. Сокаци су пуни каменя, цигала и греда. Краль како є чуо, дошо є одма изъ Монкаліере на коню. У камери депутираца было є питанъ како се догодила несрећа. Кавуръ гледао є да ублажи камеру, изясняуюћи се

да е опасност прошла, а несрећа да се случајно догодила, и да ће се магацини са барутомъ далѣ одъ вароши измѣстити.

— *Триестъ.* Оданде јављу, по вѣстима изъ Каира да е учинѣно поравненіе са вице-кралѣмъ Египетскимъ Абасъ пашомъ, у слѣдству чега продужава му се власт надъ животомъ Египћана јоштъ за седамъ година.

— *Лондонъ.* Списатељ и бившии францускии министеръ Тѣръ ради на едной свеобштой исторіи вѣштине, за коју већ одъ 20 година матеріалъ купи. Поради тога посла предузеће седмо путованѣ по Италији.

— *Минхелъ.* Едне баварске новине доносе штатику пива, изъ кое се дознае, да е у тридесетъ пивара ове 1852. год. изпечено летињгъ пива 341.092 акова.

— У Европи троши се на годину 417 милиона фунтій дувана. Незнамо, да л' су ту рачунали и што Ибишъ троши.

— У Јпанскомъ мору одкривени су неки острови, кой досадъ нису познати были.

— У Невъ Јорку почели су сокаке калдрисати съ гвожђемъ, кое е врло добро изпало за рукомъ. Съ овимъ се постигла велика штедня и ванредно траанѣ.

Минхелъ 18. Апр. Заклетимъ судовима одузимаю се пресуђиваня печатани дѣла и уводе се ѣмства за издаванѣ новина.

— *Калишъ 25. Апр.* — 15. о. м. учинили су подворенѣ кнезу Паскиѣвићу сва воена и грађанска надлежателства, кой се 11. увече изъ Петербурга повратио. — Варшавскій военный судъ осудио е на лишеніе добара Јована Воруня.

Магдебургъ 17. Апр. Овуда е прошо великии брой девояка на удаю. Већа е часть изъ горнѣ Баварске. Оне иду у Америку, гди кажу да е велика оскудица у женама, и тамо мисле свою срећу наћи.

— *Телишваръ.* Опетъ е дошло изъ Русіе за пострадавшѣ цркве и народъ србскій 2205 фор. 23 кр. ср.

Шпанія. Две опере, кое е Шпанска краљица у Арапуѣцу представити дала, коштале су еданъ и пол' мил. реала (еданъ реалъ има 2 гроша и 12 пара.) Альине само за едну оперу, кое су у Паризу грађене коштаю 150.000 франака.

— Едне новине пишу, да е зорняча звезда садъ необично сјайна, и да се у средъ подне голямъ очима видити може.

— *Америка.* Новый видъ еспапа появио се скоро. Изъ едногъ предѣла Америкѣ послао е еданъ трговацъ у Калифорнио за 5000 талаира паса, кой су врло добро продани.

— *Атина 14. Апр.* Краљ е одпустіо свога ађуганта Каратасу, кой е био у сношенію са разгласителѣма созаклећа.

Лондонъ 18. Апр. Решеніемъ долнѣгъ дома почела се кватири стаклена палата излога светски 1. Мая п. р.

Бечъ. За ванредногъ посланика при царско-рускомъ двору наименованъ е генералъ мајоръ Александеръ графъ Мендорфъ Пуля.

— *Минхелъ 19. Апр.* Овде се бояло правителство буне збогъ подигнуте таксе на пиво, и зато е преправило едно одѣленіе войске съ два топа; али никакво бунтовно покушенѣ одъ стране народа ніе се показало.

Копенхагенъ 17. Апр. Едну вечерню забаву овдашнѣи грађана почествовао е својомъ високомъ посѣтомъ самъ краљ. Грађани су га съ великимъ ускликомъ примили, за кое имъ е краљъ благодаріо.

— У Лондону рађа се свакогъ седмогъ минута по едно дете, а умире свакогъ деветогъ минута по еданъ обитателъ исте вароши. Ако рађаня и умирая последнѣи петъ година непремѣна и далѣ остану, то ће за 31 годину толико люди у Лондону умрети, колико садъ тамо живе, то естъ 2,362.000 душа, а за 39 година има ће ова исполинска варошъ двапутъ толико обитателя, колико садъ има.

— *Бечъ.* Нѣгово величество царъ рускии очекуе се 6. Апр. у Франкфурту, гди ће у исто време доћи царица, великии князь Константинъ и нѣгова супруга, као и оба велика князя Николае и Михаилъ. Нѣговомъ величеству цару иде на сусретъ, у Одербергъ баронъ Маендорфъ, кой ће га до Беча пратити.

Бечъ. Решеніемъ царскимъ одъ 23. Априла, чиновници у Маѣарској, кои принадлеже министерствима, унутрашнѣи послова, правосудія, финансіе, просвете и рачуноводногъ управительства, имаће за униформу атлау одъ угаситозелене чов, а ѣке одъ кадифе съ бояма дотични министерства.

Прагъ 28. Апр. У повратку изъ Енглезке стигла е овде Кошутова мати съ више нѣговы сродника — свега 16 или 17 лица.

Брусалинт. Брой ація ове године о ускрсу био е врло великии.

Бечъ 26. Апр. Нѣгово Вел. Рускии царъ Николае дошао е после едногъ сата овде.

Огласи.

(18) (1—3)

Кућу мою лежећу усокаку до Настаса Христуло-вића и Николе Котуле продаемъ; дакле кои има волю нека ми се погодбе ради пріяви а цена ће бити умѣрена. Кућа е са 2 собе еднѣ оцакля и куйна.

Панта Михайловићъ.

(19) (1—3)

Ниже подписаный обявлюе да има едне лепе амове за два коня, съ паквонскимъ оковомъ на продаю. Ко же-ли купити нека се пріяви у дућану, на Сави.

Јов. Мостићъ.

(20) (1—3)

Ко жели купити, како сирови тако и израђены кожа, риблѣ масти у већемъ и мањемъ количеству, или промену какву учинити. А притомъ ако ко одавде или изъ окружны места, има смрчеве коре, или ако бы могао набавити до 15. Мая, нека се пріяви у ледерници.

Милана Даниловића,

у пиварскомъ сокаку.